

АКТУАЛЬНЫЕ ПУТИ СОЗДАНИЯ СИСТЕМЫ НЕФОРМАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ

Козубцов И.Н., к.т.н., профессор РАЕ (Украина, Киев)

Статьи (на русском и украинском языках) в сборнике: «Современное образование: социально-экономические, географические и психологические установки (Материалы международной научно-практической (заочной) конференции)». – Москва-Черногорск, 2012.

Ключевые слова: обучение, молодежь, система неформального обучения, компетентностный.

Формирование актуальной проблемы исследования. На современном жизненном этапе молодежь и педагоги столкнулись с явлением интенсификации научно-технического прогресса, который отображается в изменении научной карты мира. Возникает, как никогда, актуальная необходимость постоянного усовершенствования научной карты мира этой категории на основе неформального обучения молодежи и повышения квалификации учителей.

Целью работы является освещение вопроса о необходимости формирования системы неформального обучения современной молодежи, как необходимое условие повышения их жизненной квалификации.

Предложение пути и практических рекомендаций по решению проблемы. Известно, чтобы учесть постоянные изменения научной карты мира на производстве и в учебных заведениях, налажена система повышения квалификации их сотрудников. Сотрудники должны каждые 5 лет пройти курсы повышения квалификации.

Длительность курсов может варьироваться от недели до нескольких месяцев. Однако, учитывая постоянную интенсивность научно-технического прогресса, и, соответственно, изменение информации, требуется постоянное обучение молодежи и повышение квалификации научно-педагогических работников учебных учреждений. При существующей идеологии курсов повышения квалификации эту проблему решать уже не эффективно.

На наш взгляд существует три пути решения сложившейся проблемы. Рассмотрим их вкратце.

Первый путь – проведение курсов повышения квалификации каждый год. Увеличение частоты, на первый взгляд, это хорошо; однако это ведет к трудовым потерям, особенно на производстве. В учебных учреждениях также будет

возникать проблема перераспределения учебной нагрузки на период откомандирования и прохождения сотрудниками курсов. Работодатели не заинтересованы также в длительности курсов. Но в короткие сроки сложно донести до учащихся огромные объемы новой информации. Приходится выделять самое важное [1]. Зачастую такие курсы превращаются в репродуктивное переписывание порой ненужной информации на электронный носитель. Цель обучения достигается не в полном объеме.

Рассмотрим второй, не менее интересный путь. Он более адаптирован для научных и учебных заведений. Идея изложена в работах [2, 3], которая заключается в следующем. В заведениях необходимо организовать научно-педагогический компетентностный мониторинг. Это может быть сбор требований к подготовке специалистов, мониторинг научных новинок, разработок, которые оформляются в виде инициативных научно-исследовательских работ (НИР), рис. 1.

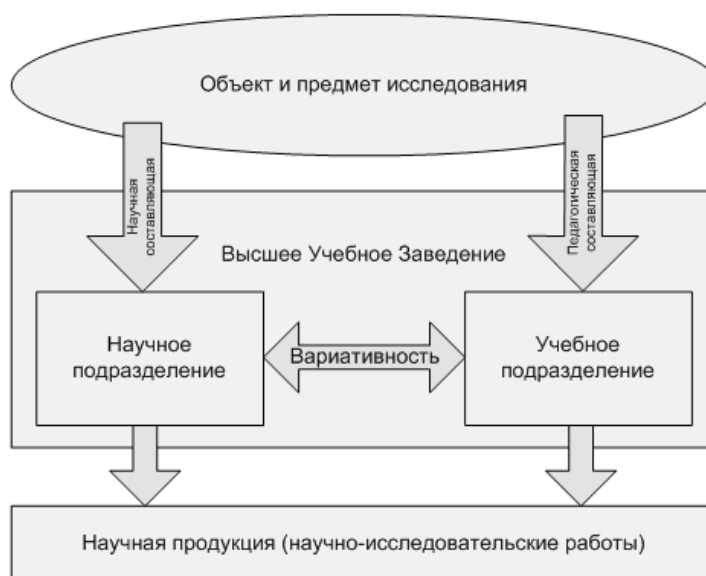

Рис. 1. Структура научно-педагогического компетентностного мониторинга.

На выполнение инициативных НИР следует привлекать научные и научно-педагогические кадры, должности которых могут быть сокращены в текущем году. Тем самым, руководство учреждения может легко обосновать необходимость и финансовые затраты подобных НИР. Таким образом, руководство сохранит уже сформированные научные и научно-педагогические коллективы от временных сокращений численности штата [4].

Третий путь – это формирование у молодежи системы неформального обучения, как необходимое условие повышения их жизненной квалификации.

В основу ее нужно положить формирование междисциплинарной научно-педагогической компетентности (рис. 2).

Рис. 2. Процесс неформального обучения молодежи на основе междисциплинарной научно-педагогической компетентности.

Междисциплинарная научно-педагогическая компетентность условно состоит из научной, педагогической и междисциплинарной компетентностей.

Научная компетентность обеспечит формирование жизненных проблемных вопросов, поиск, ориентирование в большом объеме потока информации, фильтрацию и нахождения истинных ответов на вопросы.

Педагогическая компетентность отвечает за формирование собственной системы новых знаний и способности донести до окружающих их за счет педагогического мастерства.

За широкий кругозор отвечает междисциплинарная компетентность.

Ожидаемый результат. Наиболее эффективными являются второй и третий пути. В их основу положена необходимость формирования междисциплинарной научно-педагогической компетентности. Она позволит молодежи самостоятельно повышать квалификацию: формировать внутреннюю научную картину мира за счет междисциплинарного взгляда на окружающий мир.

Литература

1. Козубцов И.М., Козубцова Л.С. Проблеми об'єктивного визначення кількості нових знань та умінь для формування вченим в навчально-виховному процесі науково-педагогічних знань // *Materialy VIII Miedzynarodowej naukow-*

praktycznej konferencji «Kluczowe aspekty naukowej dzialalnosci – 2012» Volume 11. Pedagogiczne nauki.: Przemysl. Nauka i studia – Str. 24 – 27.

2. *Козубцов И.Н.* Научно-педагогическая компетентность в мониторинге при подготовке специалистов в области информационной безопасности / Педагогика безопасности: наука и образование [Текст] : материалы Всероссийской научной конференции с международным участием, Екатеринбург, 12 декабря 2011 г. : в 2 ч. / сост. и общ. ред. В.В. Гафнера; ФГБОУ ВПО «Урал. гос. пед. ун-т». – Екатеринбург, 2012. – Ч.2. – 138 – 146 с.

3. *Козубцов И.Н., Хлапонин Ю.И.* Научно-педагогический компетентностный мониторинг подготовки специалистов в области информационной безопасности [Электронный ресурс] // Междисциплинарные исследования в науке и образовании. – 2012. – № 1 Sp. – Режим доступа URL: www.es.rae.ru/mino/157-668.

4. *Козубцов И.М., Козубцова Л.С., Козубцов М.К.* Проблема збереження кадрових науково-педагогічних працівників у вищій військовій освіті України // Повышение качества, надежности и долговечности технических систем и технологических процессов: Сборник трудов VIII Международной научно-технической конференции, 5-12 декабря 2009 г., г. Хургада, (Египет). – Хмельницкий: Хмельницкий национальный университет, 2009. – С. 183 – 186. (укр., рус., англ.). – 978-966-330-076-4.

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ НЕФОРМАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Козубцов І.Н., кандидат технічних наук, професор РАЕ
(Київ, Україна)

Формування актуальної проблеми дослідження. На сучасному життєвому етапі молодь і педагоги зіткнулися з явищем інтенсифікації науково-технічного прогресу, який відображається в зміні наукової карти світу. Виникає, як ніколи, актуальна необхідність постійного удосконалення наукової карти світу цієї категорії на основі неформального навчання молоді і підвищення кваліфікації вчителів.

Метою роботи є освітлення питання необхідності формування системи неформального навчання сучасної молоді, як необхідна умова підвищення їх життєвої кваліфікації.

Пропозиція шляху і практичних рекомендацій за рішенням проблеми. Відомо, щоб врахувати постійні зміни наукової карти світу на виробництві і в

навчальних закладах, налагоджена система підвищення кваліфікації. Співробітники повинні кожні 5 років пройти курси підвищення кваліфікації.

Тривалість курсів може варіюватися від тижня до декількох місяців. Проте, враховуючи постійну інтенсивність науково-технічного прогресу, і, відповідно, зміну інформації, вимагає постійного навчання молоді та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників навчальних закладів. При існуючій ідеології курсів підвищення кваліфікації цю проблему вирішувати вже не ефективно. Розглянемо можливі адекватні варіанти рішення цієї проблеми. На наш погляд існує три шляхи вирішення проблеми, що склалася. Розглянемо їх коротко.

Перший шлях – проведення курсів підвищення кваліфікації щороку. Збільшення частоти, на перший погляд, це добре; проте це веде до трудовтрат, особливо на виробництві. В навчальних закладах також виникатиме проблема перерозподілу навчального навантаження на період відрядження і проходження співробітниками курсів. Працедавці не зацікавлені також в тривалості курсів. Але в короткі терміни складно донести до осіб, що проходять курси, великі об'єми нової інформації. Потрібно тоді виділити найважливіше [1]. Часто такі курси перетворюються на репродуктивний метод переписування інколи непотрібної інформації на електронний носій інформації. Мета навчання досягається не в повному об'ємі.

Розглянемо другий, не менш цікавий шлях. Він більш адаптований для наукових і навчальних закладів. Ідея викладена в роботах [2, 3] яка полягає в наступному. У закладах необхідно організувати науково-педагогічний компетентностний моніторинг. Це може бути збір вимог до підготовки фахівців, моніторинг наукових новинок, розробок тощо, які оформляються у вигляді ініціативних науково-дослідних робіт (НДР) рис. 1.

На виконання ініціативних НДР слід залучати наукові і науково-педагогічні кадри, посади яких можуть бути скорочені в поточному році. Залучаючи до виконання НДР наукові і науково-педагогічні кадри, посади яких скорочуються в поточному році, керівництво закладу може легко обґрунтувати в їх необхідності та фінансовим затратам. Таким чином, керівництво закладу збереже наукові і науково-педагогічні кадри від скорочень. А отже, так можна зберегти сформовані наукові і науково-педагогічні колективи [4].

Третій шлях – це формування у сучасної молоді системи неформального навчання, як необхідної умови їх навчання та підвищення життєвої кваліфікації. В основу її потрібно закласти формування міждисциплінарної науково-педагогічної компетентності рис. 2.

Міждисциплінарна науково-педагогічна компетентність умовно складається з наукової, педагогічної та міждисциплінарної компетентностей.

Наукова компетентність забезпечує формування життєвих проблемних питань, пошук, орієнтування у великому потоці обсягу інформації, фільтрацію та знаходження істинної відповіді на питання.

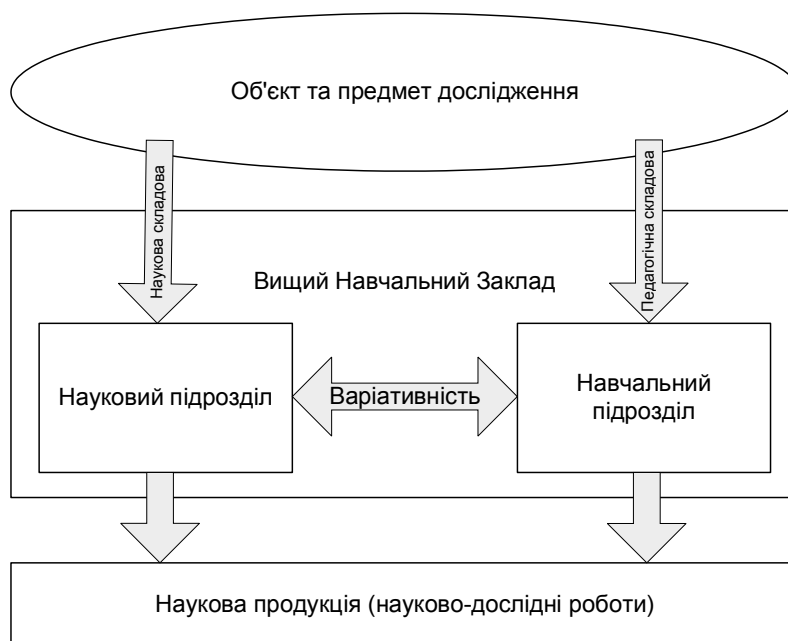

Рис. 1. Структура науково-педагогічного компетентностного моніторингу

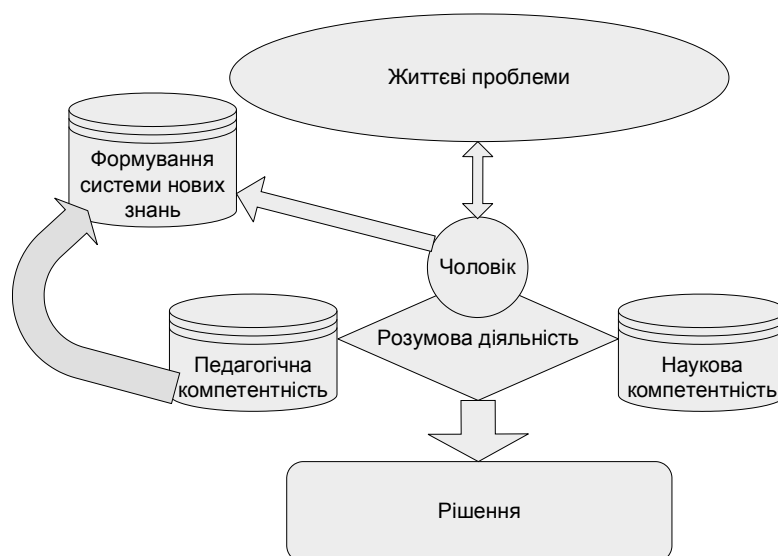

Рис. 2. Процес неформального навчання молоді на основі міждисциплінарної науково-педагогічної компетентності

Педагогічна компетентність відповідає за формування власної системи нових знань та здібності доносити до оточуючих їх за рахунок педагогічної майстерності.

За розширений кругозір відповідає міждисциплінарна компетентність.

Очікуваний результат. Найбільш ефективними є другий і третій шляхи. У їх основу покладена необхідність формування міждисциплінарної науково-педагогічної компетентності. Вона дозволить молоді самостійно підвищувати кваліфікацію: формувати внутрішню наукову картину світу за рахунок міждисциплінарного погляду на навколишній світ.

Література

1. *Козубцов І.М., Козубцова Л.С.* Проблеми об'єктивного визначення кількості нових знань та умінь для формування вченим в навчально-виховному процесі науково-педагогічних знань // *Materialy VIII Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Kluczowe aspekty naukowej dzialalnosci – 2012» Volume 11. Pedagogiczne nauki. : Przemysl. Nauka i studia – Str. 24 – 27.*

2. *Козубцов И.Н.* Научно-педагогическая компетентность в мониторинге при подготовке специалистов в области информационной безопасности / Педагогика безопасности: наука и образование [Текст] : материалы Всероссийской научной конференции с международным участием, Екатеринбург, 12 декабря 2011 г. : в 2 ч. / сост. и общ. ред. В.В. Гафнера; ФГБОУ ВПО «Урал. гос. пед. ун-т». – Екатеринбург, 2012. – Ч.2. – 138 – 146 с.

3. *Козубцов И.Н., Хлапонин Ю.И.* Научно-педагогический компетентностный мониторинг подготовки специалистов в области информационной безопасности [Электронный ресурс] // *Междисциплинарные исследования в науке и образовании. – 2012. – № 1 Sp. – Режим доступа URL: www.es.rae.ru/mino/157-668.*

4. *Козубцов І.М., Козубцова Л.С., Козубцов М.К.* Проблема збереження кадрових науково-педагогічних працівників у вищій військовій освіті України // *Повышение качества, надежности и долговечности технических систем и технологических процессов: Сборник трудов VIII Международной научно-технической конференции, 5-12 декабря 2009 г., г. Хургада, (Египет). – Хмельницкий: Хмельницкий национальный университет, 2009. – С. 183 – 186. (укр., рус., англ.). – 978-966-330-076-4.*

Публикується по:

Козубцов И.Н. Актуальные пути создания системы неформального обучения современной молодежи // *Современное образование: социально-экономические,*

географические и психологические установки (Материалы международной научно-практической (заочной) конференции). – С. 21-25./81-85.

Козубцов Игорь Николаевич (Козубцов Ігор Миколайович). Кандидат технических наук, профессор Российской Академии Естествознания (РАЕ, Москва), Президент Междисциплинарной Академии наук (МАН), действительный член МАН, главный редактор ЭНЖ «Междисциплинарные исследования в науке и образовании», член редакционной коллегии научного журнала «Вестник по педагогике и психологии Южной Сибири». Научный центр связи и информатизации Военного института телекоммуникаций и информатизации Национального технического университета Украины «Киевский политехнический институт» (Украина, Киев).

Kozubtsov I.N. Actual of a way of creation of system of informal training of modern youth

Summaries. Articles (in Russian and an Ukrainian language languages) in the collection: «Modern formation: social and economic, geographical and psychological installations (Materials international scientifically-practical (correspondence) conferences)». - Moscow-Chernogorsk, 2012.

Keywords: training, youth, system of informal training, competence.

Authors.

Kozubtsov Igor Nikolaevich. The Cand.Tech.Sci., the professor of the Russian Academy of Natural History (RANH, Moscow), the President of Interdisciplinary Academy of sciences (IAS), full member IAS, editor-in-chief SEJ «Interdisciplinary researches in science and education», a member of an editorial board of scientific magazine «The Bulletin on pedagogics and psychology of Southern Siberia». The Centre of science of communication and information of Military institute of telecommunications and information of National technical university of Ukraine «the Kiev polytechnical institute» (Ukraine, Kiev).

© [Вестник по педагогике и психологии Южной Сибири](http://bulletinpp.esrae.ru/), 2012.

© И.Н.Козубцов, 2012.